No. 145. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 30 November.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten November.

Heden heeft de koning een uitstap naar St. Cloud en Versailles gedaan. De raad van ministers is onder voorzitting van den maarschalk *Soult* vergaderd geweest.

Gisteren heeft de hertog *van Orleans* een groot diner gegeven, ter gelegenheid van den 32sten verjaardag van het huwelijk des konings en der koningin.

— De *Temps* verzekert, dat de raad van ministers de beraadslagingen ten einde gebragt heeft over het aanstaande aan te bieden budget, waarmede men zich een geruimen tijd bezig hield. Alle punten betrekkelijk de zaken van oorlog, marine en openbare werken waren beslecht.

— Volgens berigten uit Lyon van den 23sten dezer, heeft de regeringsraad van Geneve den grooten raad bijeengeroepen om over de veranderingen in de constitutie te raadplegen. Er heerschte veel gisting in de stad; de militie was opgeroepen, doch van de 3 of 4000 manschappen was er omstreeks een tiende gedeelte opgekomen.

— In den *Messager* leest men het volgende:

» Den 21sten is te Irun de douane-linie gevestigd. De verboden waren, zooals katoenen stoffen en de meeste koloniale producten kunnen niet meer ingevoerd worden. De andere zijn aan regten tot 30 pCt. toe onderworpen.

» De politieke chef van Barcelona heeft aan de leden der municipaliteiten van het gewest, die de radikale junta had afgezet, gelast hunne betrekkingen weder op te vatten. De staat van beleg duurde den 22sten nog voort. De drie ontwapende bataillons van de nationale garde zullen niet weder georganiseerd worden; de andere bataillons worden gezuiverd."

Regtstreeksche berigten uit Barcelona tot den 20sten melden, dat de regent van de reis naar die stad afgezien had. *Van Halen* gaat in de stad voort met maatregelen van reactie te nemen. De politieke chef *Valdes*, almede de intendant en de administrateur der douana zijn afgezet. De generaal *Zabala* is in de plaats des eerstgenoemden benoemd.

De drie ontbonden bataillons der nationale garde hebben zich zonder weêrstand laten ontwapenen. De kommandanten der niet-ontwapende bataillons militie hebben aan *van Halen* hunne demissie aangeboden en ook de ontwapening hunner korpsen verlangd; daaraan was echter nog geen gevolg gegeven.

Eene meerendeels uit militairen bestaande commissie was ingesteld, om de leden der radicale junta te oordeelen; het was gebleken dat zij uit de stedelijke kas een som van 240,000 fr. hadden medegenomen. De schade aan het kasteel door den arbeid der slooping te weeggebragt werd op 750,000 fr. begroot; men rekende dat 900 arbeiders gedurende drie maanden aan de herstelling zouden moeten arbeiden; of zulks het voornemen van het gouvernement was, was nog niet bekend. — Nog dagelijks kwamen er nieuwe troepen in de stad, terwijl men rekende dat er 4000 à 5000 man in den omtrek gekantonneerd waren; deze groote bijeentrekking van magt boezemde de ingezetenen van Barcelona steeds ongerustheid, omtrent de verdere te nemen maatregelen, in.

De generaal *Seoane* is tot kapitein-generaal van Katalonie benoemd in de plaats van *Van Halen*, die tot kapitein-generaal van Valencia benoemd geworden is.

In weerwil van den staat van beleg hield de *Constitucional* nog dagelijks hevige artikelen tegen de maatregelen die genomen werden. De staat van beleg meende men intusschen dat weldra zou ophouden.

— Berigten uit Madrid tot den 20sten melden onder anderen, dat de koningin *Isabella* een eigenhandigen brief aan koningin *Victoria* geschreven had, om deze vorstin met hare bevalling geluk te wenschen. De infant don *Francisco da Paula* werd weldra met zijne familie in de hoofdstad verwacht; hij bevond zich nog te Burgos. Ook de regent werd den 24sten of 25sten in de hoofdstad terugverwacht. Men wilde, dat het gouvernement thans tot meer lankmoedigheid gezind zou zijn; verscheidene personen waren reeds in vrijheid gesteld, waaronder de heeren *Darana*, *Perez Vento*, *Salcedo*, enz.; de echtgenoote van den generaal *Concho* had passen naar Frankrijk bekomen, alwaar haar man zich in veiligheid bevindt.

De opening van de zitting der cortes is op den 26sten Dec. bepaald.

— Men heeft hier tijdingen uit Konstantinopel tot den 7den November. Er heerschte, niettegenstaande de groote turksche vasten, den Ramazan, eene groote bedrijvigheid in den Divan, en hadden er drukke conferentien met de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden plaats. Het dagblad van Smyrna vermeldt, dat deze drukte grootendeels werd veroorzaakt door de geschillen met Griekenland, ten opzigte van zekere eigendommen van Turken in dat land en rooverijen die op de grenzen hadden plaats gehad, van welke geschillen het grooten ophef maakt. Volgens dat blad namelijk, had de Porte aan de gezanten van Engeland, Frankrijk en Rusland, in eene officiele nota, al de grieven tegen Griekenland opgesomd, en verklaard, dat zoo het Grieksch gouvernement geen regt op de billijke klagten wilde doen, de Porte in de noodzakelijkheid zoude komen om weêrwraak te nemen. Het antwoord der gezanten op deze nota was nog niet bekend.

Volgens hetzelfde Smyrnasche dagblad heerscht in Syrie nog steeds regeringloosheid en burgeroorlog. Onder de Drusen was, ten gevolge van eene onderlinge strijdoefening, verdeeldheid ontstaan, die tot bloedige gevolgen had geleid.

— Ter beurze van heden (26 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. 116,30; 3 pCt. 80,35; Id. Leening 1841, 81; Nap. r. 106,80; Spanje Ardoins 25; Rom. L. 102.

Van den 27sten. — Gisteren is de acte van beschuldiging van den procureur-generaal *Hebert* aan de personen, die wegens den aanslag van den 13den September, aanstaanden Vrijdag voor het hof der pairs te regt zullen staan, beteekend geworden. *Quenisset* wordt, met medepligtigheid van negen andere beklaagden, daarbij gezegd schuldig te zijn aan een aanslag op het leven der drie Prinsen, voorts deze en al de overigen als schuldig voorgedragen wegens pogingen tot opwekking van haat jegens het gouvernement, en om de bestaande orde van zaken omver te werpen.

— Voor het hof van assises te Angers heeft den 23sten November een staatkundig regtsgeding plaats gehad, hetwelk vrij wat opzien heeft gebaard. De Parijsche advokaat *Ledru-Rollin* heeft namelijk voor eenigen tijd in eene kiesvergadering te Mans, ter gelegenheid, dat hij zich op den voorgrond had gesteld, om in plaats van den overleden *Garnier-Pagès* tot afgevaardigde verkozen te worden, eene redevoering gehouden, waarin hij zeer revolutionnaire beginselen huldigde en zich als een voorstander der verandering van den tegenwoordigen regeringsvorm in eene eigenlijke volksregering voordeed. Hij is werkelijk verkozen, maar wegens zijne redevoering, die dadelijk gedrukt en met duizenden exemplaren verspreid is, als schuldig aan het aanstoken van haat tegen de regering vervolgd geworden. In die regtsvervolging was natuurlijk het regt der algeheele vrijheid van spreken voor eene kiesvergadering betrokken. Niettegenstaande de beschuldigde door de bekwaamste pleitbezorgers van Frankrijk, namelijk de heeren *Odillon-Barrot*, *Berryer* en *Arago*, en dus door mannen van zeer onderscheidene staatkundige kleur, verdedigd is geworden, is hij door de gezworenen schuldig verklaard. Dat schuldig verklaren betrof echter niet het uitspreken, maar het doen drukken zijner rede. Hij is veroordeeld tot 4 maanden gevangenis en 3000 franken geldboete. De drukker zijner rede is tot 3 maanden gevangenis en 2000 franken geldboete verwezen. Daar de betrekking van afgevaardigde hem onschendbaar maakt, zal de heer *Ledru-Rollin* eerst veel later de gevangenisstraf moeten doorstaan.

— De heden uit Spanje ontvangen tijdingen houden niets van aanbelang.

— Ter beurze van heden (27 November) waren genoteerd: 5 pCt. 116,45; 3 pCt. 80,40; id. 1841, 81,15; Nap. r. 107,10; Spanje Ardoin 25; Rom. L. 102.

BELGIE.

BRUSSEL, den 28sten November.

In de zitting der kamer van vertegenwoordigers van eergisteren heeft de minister van binnenlandsche zaken een vijftal ontwerpen aangeboden, als: onder anderen, een ontwerp waarbij de uitvoer van aardappelen verboden wordt, een ander houdende voordragt tot verhooging van het aan de weduwe van den beeldhouwer *Kessels* toegelegde jaargeld, voorts een ontwerp tot bekrachtiging der tusschen den staat en de stad Brussel geslotene overeenkomst. Bij deze overeenkomst wordt aan den staat afgestaan het paleis van het oude hof en nevengebouwen, dat van de nijverheid en kunsten, de Hallepoort en andere gebouwen en terreinen; voorts de bibliotheek der stad Brussel, het museum van schilderijen, het phijsische kabinet, dat van natuurlijke historie, de werken van beeldhouwkunst en het kabinet van gedenkpenningen. Voor dezen afstand betaalt de staat aan de stad eene jaarlijksche rente van 400,000 fr., 't zij door eene inschrijving op het grootboek der openbare schuld, 't zij door de overgifte van obligatien tot het bedrag van bovengezegde rente. Na verloop van drie jaren moet de stad alle verbanden van de vaste eigendommen hebben afgelost, bij gebreke waarvan het kontrakt verbroken is. De staat zal den 1sten Januarij of Julij na uitvaardiging der wet in 't bezit van bovengezegde eigendommen komen.

De minister van justitie heeft in deze zitting eene voordragt aangeboden tot verlenging van de wet van 27 December 1835 opzigtelijk de vreemdelingen; ook de minister van finantien heeft een paar ontwerpen van binnenlandsch belang aan de kamer aangeboden.

Op het eind der zitting is de wet nopens den in- en uitvoer van de gerst met eene groote meerderheid aangenomen.

Nog heeft in die zitting eene korte, maar levendige woordenwisseling over het zamentrekken van een Fransch observatie-korps aan de Belgische grenzen plaats gehad. De minister van buitenlandsche zaken begon met aan te kondigen, dat dit zamentrekken van troepen geen voortgang had gehad." « De voorzorgen," voegde hij er bij, « die Frankrijk genomen heeft, stonden in verband met eenen staat van zaken, die uit de verte gezien, zich onder overdreven kleuren heeft kunnen vertoonen; die voorzorgen waren eene nieuwe daad van welwillendheid van de zijde eener regering, die ons reeds zoo veel blijken van goeden wil en medegevoel gegeven heeft."

De heer *Delehaye* zeide, dat, volgens de dagbladen, het bijeentrekken der Fransche troepen op aanzoek der Belgische regering had plaats gehad; dat dit lijnregt streed met de vroeger door den Belgischen minister gegeven verzekering, dat hij van de troepenbewegingen enkel door de dagbladen was onderrigt; dat, indien werkelijk die vroegere verzekering onwaar was geweest, hij vragen moest, of thans, na het sluiten van het vredesverdrag, Frankrijk zich eene gewapende tusschenkomst in Belgie veroorloven mogt, zonder dat de Belgische wetgeving daarin vooraf had toegestemd?

De minister van buitenlandsche zaken gaf een ontwijkend antwoord, zeggende, dat hij den laatsten redenaar niet op het terrein, waar deze hem trachtte te lokken, vermogt te volgen. De heer *Delahaye* bleef op nieuw op antwoord aandringen, en riep al zijne medeleden tot getuigen, dat de ministers vroeger gezegd hadden, niets hoegenaamd van het bijeentrekken der Fransche troepen te weten.

Te midden van het daardoor ontstane gedruisch, nam de minister van binnenlandsche zaken het woord, en zeide: » Of de Belgische regering al dan niet de troepen-bewegingen, waarvan sprake is, heeft uitgelokt, is een punt, dat met stilzwijgen kan worden voorbijgegaan. Alleen de aard van dien maatregel verdient onderzocht te worden. Men heeft Frankrijk voorgesteld, als op het punt om eenen inval in Belgie te doen. Dat is eene vreemde dwaling, eene verwarring van twee geheel verschillende tijdperken. Vijftien maanden geleden, konden bewegingen van Fransche troepen op onze grenzen in Belgie ongerustheid wekken. Frankrijk bevond zich toen tegenover Europa in eenen buitengewonen toestand. Sedert is Frankrijk tot het vredelievend stelsel teruggekeerd, en thans hebben de troepenbewegingen, waarvan sprake is, aan welke beweegredenen men die ook toeschrijve, het karakter niet meer, dat zulke bewegingen vijftien maanden geleden zouden kunnen hebben." De minister herhaalde voorts het gezegde van zijnen ambtgenoot over de in deze zaak geblekene welwillendheid van Frankrijks zijde en drong in naam der staatkundige behoedzaamheid er op aan, om deze woordenwisseling niet voort te zetten.

De heer *Verhaegen* sprak desniettemin in denzelfden geest als de heer *Delehaye*. Hij meende, dat het Belgische volk behoorde te weten, of zijne regering hier werkelijk den eersten stap had gedaan en of de minister vroeger al dan niet de waarheid had gezegd. Zijne stem werd door het geroep om tot de orde van den dag over te gaan verdoofd, en werkelijk werd een besluit daartoe genomen.

— In de zitting van gisteren heeft de kamer het ontwerp wegens het verbod van uitvoer der aardappelen met eenparigheid aangenomen.

— De centrale sectie voor het onderzoek van het budget der middelen heeft haren arbeid reeds ten einde gebragt, en den heer *Dumonceau* tot rapporteur benoemd. Ook is het onderzoek van verscheidene hoofddeelen van de begrooting der uitgave reeds afgehandeld.

— De koning is heden weder naar zijn landgoed Ardenne vertrokken.

— De rederijk-societeit te Gent onder de zinspreuk *Groeijen en Bloeijen* geeft thans hier en te Gent voorstellingen in 't Vlaamsch van *Hamlet*, treurspel in vijf bedrijven, naar het fransch van *Ducis* vertaald, en zulks met grooten bijval.

— De zaakgelastigde van den generaal *van der Meeren* en de uitgever van het anti-revolutionaire dagblad, *de Lynx*, zijn dezer dagen almede in verzekerde bewaring gesteld.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten November.

Het *Handelsblad* van gisteren vermeldt, dat Z. M. aan den heere generaal-majoor *Falter* heeft toegestaan het dragen der versierselen der orde van het legioen van eer, hem door Z. M. den koning der Franschen geschonken. Wanneer wij wel onderrigt zijn, dan was genoemde generaal reeds tot lid van het legioen van eer benoemd, voor zijn manmoedig gedrag bij de verdediging van *Mödlin* (groothertogdom van Warschau) in 1813—14, welke benoeming door de abdicatie van *Napoleon* niet is geratificeerd kunnen worden. De voordragt tot die benoeming moet destijds gedaan zijn, door den braven franschen generaal der artillerie *Neigre*. Wij vermeenen dit als aanvulsel van het bovenstaand berigt te hebben moeten geven.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 12den November 1841, n°. 83, zijn de navolgende benoemingen gedaan, als:

tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Amsterdam, mr. *C. F. Gulcher*;

tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Leyden, jhr. mr. *E. J. van der Goes*;

tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Gorinchem, mr. *J. W. Schuurman*;

tot officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Brielle, mr. *A. R. Krayenhoff van de Leur*;

Bij Zijner Majesteits besluit van den 12den November 1841, n°. 84, zijn de navolgende benoemingen gedaan, als:

tot kantonregter te Arnhem, *P. J. Evekink Busgers*;

tot plaatsvervanger van den kantonregter te Wageningen, provincie Gelderland, *D. de Kruyff*;

tot kantonregter te Alphen, provincie Zuid-Holland, mr. *A. A. J. Olant*;

tot plaatsvervanger van den kantonregter te Noordwijk, provincie Zuid-Holland mr. *C. C. van der Schalk*;

tot griffier van het kantongeregt te Sommelsdijk, provincie Zuid-Holland, *F. C. Armstrong*.

— Zaturdag is Z. M. de Koning van Tilburg in de residentie teruggekeerd.

— Z. M. heeft den luitenant-generaal *von Luck*, adjudant-generaal van Z. M. den Koning van Pruissen, benoemd tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Laatstleden Donderdag morgen heeft te 's-Hage plaats gehad de jaarlijksche vergadering van de commissie der maatschappij van weldadigheid, onder het voorzitterschap van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden. Des middags heeft Z. K. H. met hoogstdeszelfs tegenwoordigheid vereerd den vriendschappelijken maaltijd, welke door het lid dier commissie, den heer Mr. *J. C. Faber van Riemsdyk*, te zijnen huize gegeven werd, en die bijgewoond werd door de verdere leden dier commissie en door eenige der commissie van toezigt.

— Te 's Hage is gisteren, na eene langdurige ziekte, overleden, de heer *A. le Clercq*, ridder der orde van den Nederlandschen leeuw, commandeur der orde van het legioen van Eer. van *Karel III* van Spanje en van de Nichan Iftihar van Turkye, secretaris-generaal van het departement van buitenlandsche zaken; een man, die wegens zijne regtschapenheid, uitgebreide kennis en door langdurige ondervindingen verkregene bekwaamheden, algemeen geacht was. De Koning en het Vaderland verliezen in hem eenen getrouwen en verdienstelijken ambtenaar.

— In de zitting van het Provinciaal Geregtshof van Holland van eergisteren, heeft de advokaat-Generaal, de heer *la Chappe Dominicus*, zijn requisitoir in de zaak van *Adrian en Comp.* genomen. Z. E. Grootachtb. heeft geconcludeerd, dat de beide beschuldigden zullen worden schuldig verklaard aan bedriegelijke bankbreuk en te dier zake veroordeeld, de eerste beschuldigde, *C. B. Adrian*, tot een halfuur te pronkstelling, de tweede beschuldigde *Stam*, tot eerloosverklaring, beide beschuldigden tot een confinement van niet minder dan 5 en niet meerder dan 15 jaren, en tot voldoening der kosten van het proces; voorts dat het Hof zal bevelen, dat het arrest zal worden aangeplakt te 's Gravenhage, Leiden en Zaandam, en hetzelve in de *Staats-Courant* worde geplaatst.

Vervolgens heeft Mr. *de Brauw* de verdediging van den eersten beschuldigde, *Adran* in eene uitmuntende pleitrede voorgedragen. In de zitting van gisteren heeft de heer Mr. *Metman* den tweeden beschuldigde, *Stam* verdedigd.

Na het dupliek van den heer advocaat-generaal en het repliek der verdedigers, heeft de eerste beschuldigde nog het woord gevoerd, om zijne onschuld en goede trouw vol te houden.

De debatten zijn hierop gesloten, en de uitspraak bepaald op aanstaanden Zaturdag, den 4den December.

— Te Amsterdam is den 23sten dezer, in de fabrijk *de Atlas* van de heeren *Dixon en Comp.*, de tweede groote legger voor de ijzeren draaibrug over het Spaarne gegoten en is deze moeijelijke kunstbewerking met den besten uitslag bekroond geworden. Deze legger is 5 a 6 duimen korter dan de eerste, maar het gewigt is aanmerkelijk zwaarder.

— Den 17den dezer is te Sneek het nieuw gebouwd paleis van justitie voor de regtbank aldaar plegtig ingewijd geworden.

— De derde klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van wetenschappen, letteren en schoone kunsten, zal Donderdag, den 16. December, te Amsterdam eene openbare vergadering houden, onder voorzitting van den hoogleeraar *G. J. Rooyens*, bij welke gelegenheid eene voorlezing zal gedaan worden door den hoogleeraar *S. Muller*.

— Daar in het *Instituut voor Blinden* te Amsterdam slechts ongeveer een veertigtal blinden wordt opgenomen; een getal, naauwelijks noemenswaardig in vergelijking met dat dier ongelukkigen, welke onder de behoeftigen gevonden worden en onverzorgd blijven, zoo is, uit dien hoofde, bij eenige menschenvrienden het denkbeeld gerezen, om zich het lot dier beklagenswaardige personen aan te trekken, en de oprigting te beproeven van een *werk- of industrieel Instituut*, waarin *blinden van beiderlei kunne*, tot aanleering en voortzetting van eenig handwerk, zouden worden opgenomen, tot zoo lang zij zich in de maatschappij, door eigen vlijt, een genoegzaam onderhoud kunnen verschaffen. Ter verwezenlijking van dit edel doel, is bij de Regering, in de eerste plaats, noodig geacht, de kennis van het getal en den toestand der onverzorgde blinden in dit Rijk, welke in die weldaden moeten worden begrepen; en zijn, uit aanmerking hiervan, de stedelijke en plattelands besturen uitgenoodigd, de noodige statistieke opgaven omtrent die ongelukkigen onverwijld mede te deelen.

— Uit Zwolle wordt gemeld, dat het door de provinciale Staten van Overijssel, in derzelver jongste vergadering, goedgekeurde plan tot het graven van een kanaal van genoemde stad, door Dalmsholte langs Vriesenveen tot en door Almelo, en van daar tot Denekamp en Hengelo, voortgang zal kunnen hebben, daar voor de daartoe benoodigde gelden, ten bedrage van *vijfmaal honderd duizend gulden*, thans deel genomen is. Het grootste gedeelte der bestekking is reeds opgemaakt, en eene besteding van sommige gedeelten van het kanaal is spoedig te voorzien. Men belooft zich van dit gewigtig ontwerp, welks verwezenlijking zoolang te vergeefs gewenscht was, de beste gevolgen voor de welvaart der genoemde provincie.

— De *Allgemeine Zeitung*, hetzelfde dagblad, hetwelk onlangs medegedeeld heeft de Nota van het Luxemburgsche bestuur omtrent de niet-ratificatie van het traktaat van den 8 Augustus, behelst thans een breedvoerig betoog omtrent deze aangelegenheid, hetwelk een soort van half officieel stuk schijnt te zijn. Hetzelve heeft bijzonder de strekking, om te wederleggen eene redenering van het *Journal de la Haije*, waarin de niet-ratificatie is verdedigd geworden. De bovenvermelde Nota, wordt in dit betoog nog niet opzettelijk behandeld.

— De thans ontvangen *Javasche Couranten*, van den 10 tot en met den 28. Julij, deelen eenige benoemingen mede, waaronder wij opmerken die van Jhr. *A. H. W. de Kock*, van majoor tot luitenant-kolonel en waarnemend resident van Palembang, en van den heer *J. L. B. Engelhard*, adsistent-resident voor de politie te Samarang, tot resident van Banda. — Den 7 Julij was te Cheribon, met veel plegtigheid, de eerste steen gelegd eener Hervormde kerk, welke uit de bijdragen der ingezetenen zal gebouwd worden.

De Londensche berigten tot den 27sten melden, dat de koningin, gelijk te gemoet werd gezien, eene groote promotie onder de land- en zeemagt heeft gedaan, waaronder benoemingen tot generaals, luitenant-generaals, admiraals en vice-admiraals.

— De gezondheidstoestand der koningin-weduwe schijnt meer en meer te verbeteren.

— Den 24sten zijn de directeur en eenige der voornaamste deelhebbers in de onderneming van den Tunnel dezen onderaardschen gang van den eenen tot den anderen oever der Theems doorgegaan. Men hoopte dat de Tunnel binnen weinige weken voor het publiek zou opengesteld worden.

— Vrijdag ll. waren ter Londensche beurs genoteerd: 3 pCt. gec. 89⅝; Nederl. 2½ pCt. 52¼; 5 99¾; Spanje 23⅝; Portugal 20; Bras. 59.

DE NIEUWE BEURS TE LONDEN.

Sedert de laatste afbranding van de beurs te Londen, hebben de kooplieden en handelaars daar geen schuilplaats meer; zij bevinden zich in hetzelfde geval, waarin hunne voorouders zich bevonden in 1534, toen *Sir* RICHARD GRESHAM, consul van HENDRIK VIII te *Antwerpen*, aan den gemeenteraad van de *City* voorstelde, om op zijne kosten een gebouw daar te stellen, waarin de engelsche en vreemde kooplieden hunne handelszaken konden drijven beschut tegen de guurheid van het weder.

Ofschoon het voorstel van *sir* RICHARD GRESHAM zoo liberaal mogelijk was, had echter het collegie der *aldermen*, dat toen reeds even zoo verlicht was als tegenwoordig, grondige redenen om hem het noodige terrein voor den opbouw te weigeren. Het mogt zijnen zoon *sir* THOMAS GRESHAM, die door dezelfde gevoelens werd aangedreven, van 1564 tot 1567 te beurt vallen de plannen zijns vaders te verwezenlijken. De brand van 1666 heeft zijn werk vernield, maar de gezamentlijke kooplieden, aan welke hij de zorg er over had toevertrouwd, bevlijtigden zich het gebouw weder te herstellen. De brand van den 10den Januarij 1838 heeft wederom het beursgebouw tot den grond toe geslecht.

En wie zou het gelooven? ook tegenwoordig zijn de Londensche kooplieden de wijkplaats, die zij voor het oogenblik betrokken hebben, verschuldigd aan denzelfden *sir* THOMAS GRESHAM. Want in het *quadrangle* van het *Excise-Office*, in Broad-street, het oude verblijf van *sir* GRESHAM, houden zij thans hunne bijeenkomsten, tot dat de plannen voor de nieuwe beurs worden goedgekeurd en bewerkstelligd. De drang der tijdsomstandigheden, de kapitalen die vereischt worden, en de kleine sommen die men wil besteden, zijn even zoovele hinderpalen tegen de uitvoering dezer onderneming.

Het nieuwe gebouw moet, behalve de ruimte bestemd tot de vereeniging der kooplieden, de bureaux bevatten van verscheidene administratien, de zalen van de *Lloijd*, de kantoren van vele kompagnien, een geregtshof van den lord-maire, kamers van vereeniging voor reeders en koopvaardij-kapiteinen, en een zeer groot lokaal voor openbare vergaderingen, onder den naam van *Gresham's lectures*; vervolgens ruime lange gangen (*Walks*), waar de vreemde kooplieden, die geen bepaald verblijf in Londen hebben, elkander *rendez-vous* kunnen geven, en eindelijk winkels, die men den vierkanten voet voor 10 tot 15 schellingen hoopt te verhuren. Echter willen de gezamentlijke kooplieden en de regering van Londen voor dit gebouw niet meer besteden dan 150,000 pond sterling (1,800,000 gulden), eene som, die ontoereikend is voor het plan dat men wil uitvoeren en de verfraaijingen, die er aan moeten gemaakt worden. De beurs van 1669 heeft 59,962 pond st. gekost. Indien eene inrigting van dezen aard in betrekking moet staan tot het gewigt hetwelk de stad die het doet oprigten, in den handel heeft, dan moest men er tegenwoordig geen 150,000 pond sterling aan opofferen, maar ten minste 700,000; want het gewigt van Londen in handel en staatkunde heeft, heeft zich in de twee eeuwen, die er sedert 1669 verloopen zijn, meer dan vertiendubbeld.

Het parlement, dit moet men bekennen, heeft deze som van 150,000 pond sterling verdubbeld; maar deszelfs mildheid bepaalt zich alleen tot de verkrijging van nieuwe gronden. THOMAS GRESHAM had van de regering van Londen maar 34,713 vierkante voeten gronds verkregen. De nieuwe beurs moet eene ruimte van 50,000 voeten beslaan, waarvan twee vijfde gedeelten bestemd zijn voor de vergaderplaats onder den blooten hemel, en de overige ruimte voor de gebouwen. Het patriottismus der kooplieden zou het deficit hebben kunnen aanvullen; maar sedert zij de *City* slechts ter loops bezoeken, en hun domicilie gevestigd hebben in het *West-end* of op hun buitenstellen, zij hoegenaamd geen belang meer in de verfraaijingen der stad. Toen GRESHAM de eerste beurs bouwen liet, vereenigden zich zevenhonderd acht-en-twintig kooplieden der *City* met hem om zijne middelen tot den opbouw te vermeerderen, en verbonden zich om hem hoofd voor hoofd 10 tot 100 pond sterling te verschaffen. Tegenwoordig is er niet eene enkele inteekening-lijst geopend om de uitvoering van dit nationale monument te begunstigen.

In weerwil van dit alles, heeft de commissie met den opbouw belast, alle nationale en vreemde architekten uitgenoodigd, om met elkander in het maken van een ontwerp te wedijveren. Acht-en-dertig kunstenaars dongen om de eer, en ontvouwden in hunne stukken al den rijkdom hunner kunst en alle mogelijke pracht in de versierselen, waarmede zij meenden het gebouw te kunnen overladen; alle orden van bouwkunst zijn aangewend, van de corinthische af tot de zamengestelde en gothische toe. Maar na een streng onderzoek heeft men erkend, dat een groot aantal dezer schitterende stukken geenszins beantwoordde aan het doel, dat men zich voorstelde. Bij sommigen was het terrein, dat de vorm van een trapezium heeft, zonder bedenken opgeofferd, en teruggebragt tot een paralellogram; bij anderen vond men zalen zonder licht, trappen zonder kassen, schoorsteenen zonder opening, in een woord, alle afwijkingen der

architectuur die men zich voor kan stellen; velen der mededingers zijn uitgeschrapt wegens onbekwaamheid, vervolgens zijn er eenigen uitgesloten, wegens persoonlijke vijandelijkheden en het ware talent heeft moeten zwichten voor het overwigt der protectie. De leden van den gemeente-raad, dit weet men sedert lang, zijn niet verheven boven den invloed van kuiperij en staatkundige of godsdienstige vooroordeelen. Toen het bouwen van *Mansion-House* op het tapijt was (anno 1739), stelde lord Burlington voor, een plan aan te nemen van Palladio, den beroemden bouwmeester van Vincennes, die in 1580 stierf, doch het nagelaten stuk van Palladio werd, uithoofde de italiaansche bouwmeester tot eene andere geloofsbelijdenis behoorde, als onwaardig verworpen.

Thans is de onderneming van den opbouw der nieuwe beurs toevertrouwd aan den Heer Titus, een architeckt die niet zonder verdienste is, maar die het voorregt heeft, begunstigd te worden door eenige leden van den raad. Bij deze gelegenheid, dit moet men niet vergeten te zeggen, heeft de heer Titus eene proeve gegeven van veel bekwaamheid; ten gevolge namelijk der aanbieding van onderscheiden plannen, is de heer Titus onophoudelijk bezig geweest, om zijn stuk te wijzigen naar dezulke welke hem toeschenen voordeelen in zich te vereenigen, die zich niet in zijn plan bevonden. Van den eenen heeft hij de verdeelingen ontleend, van den anderen de vergaderplaatsen en doorgangen, van dezen de binnenruimte, van genen een gedeelte des gevels. Dank aan deze navolgingen, is hij in staat gesteld een monument daar te stellen, dat op geene bepaalde bouworde gegrond is; het bevat eene vereeniging van alle orden en alle verscheidenheden der bouwkunst, die in verschillende tijdvakken gebloeid hebben. Onverschillig, zijn stuk heeft de goedkeuring weggedragen der opperste kunstregters, en zoo geen hinderpaal de uitvoering tegenwerkt, kunnen wij binnen drie jaren over de uitkomst oordeelen van het meesterstuk des heeren Titus.

Uit het Britannic Review.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag (27 *November*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51⅛; idem 5 pCt. 99¾; Kansbill. 25 zeven zest.; Dom. Losr. 5 pCt. 99¾; Handelm. 155 drie achtste; O. I. 5 pCt. 97⅝; Rusland, Inschr. 1831—32 98¾; Certif. 6 pCt. 68¼; Spanje Ardoins 22⅛; Id. onbep. 18⅛.

De POSTWAGEN-DIENST van *Breda* op *Moerdijk*, vice versa, in verband met de *Stoomboot-Dienst* op *Dordrecht* en *Rotterdam*, zal op *Donderdag* den 2den *December* 1841, voor den laatsten dag hunne dienst tot nadere Annonce staken.

De ondernemers,

M. v. RIJKEVORSEL en Wm. SCHRIEK en Co.

Door het vergevorderde Saizoen en noodzakelijke Reparatie zal de STOOMBOOT, varende van ROTTERDAM en DORDRECHT op DEN MOERDIJK, op den 2 December, tot nadere kennisgeving, DE VAART STAKEN.

Men verlangt tegen 1° MEI aanstaande in de omstreken van *Breda* of *'s Hertogenbosch*, een MODERN HUIS, met *Vier* tot *Zes* KAMERS, KEUKEN, KELDER, POMP en verdere Gemakken en groote VRUCHT- en MOESTUIN. Met opgave van *huurprijs*, adresseere men zich, met *franco*-brieven onder Lett. L. aan den Boekverkooper F. G. A. J. VAN WERKHOVEN, te *Alphen*. Prov. *Zuid-Holland*.

, Voor een Civielen prijs uit de hand te koop, om spoedig te ontruimen, al het binnen [illegible] gaande Werk van eene in het Jaar 1832 nieuw gestichte [illegible], dewijl het gebouw tot andere einden moet worden ingerigt, bij H. WERRI, te *Goes*. Brieven *franco*.

Voor het Rijk.

VIJFDE DOMEIN-VEILING.

AGENTSCHAP *KLUNDERT*.

Op den 7. December 1841, en zoo noodig de volgende dagen, des voormiddags ten 9 ure, zal, ten overstaan van den Notaris C. W. MARIS, ten gemeentenshuize van de *Klundert*, in het openbaar worden geveild en verkocht:

237 Kavels DOMEIN-GOEDEREN, VISSCHERIJEN, TIENDEN, CIJNSEN, ERFPACHTEN, LEGSCHATTEN, en andere PRESTATIEN tot het Agentschap van het Domein te *Klundert* behoorende, in het breede omschreven in den Catalogus Lett. I, die daarvan voor den prijs van 40 Cents te bekomen is, aan het kantoor van het Agentschap voornoemd, bij de Agenten van het Domein te *'s Hertogenbosch*, *Breda*, en *Eindhoven*, alsmede bij de Agenten van het Domein in alle de Hoofdplaatsen der Provincien.

De algemeene Speciale voorwaarden van verkoop, liggen ter lezing ten kantore van den Agent van het Domein te *Klundert*, in het hôtel van het Provinciaal Gouvernement te *'s Bosch*, en ten Raadhuize van de *Klundert*, — Terwijl overigens ten kantore van den Agent van het Domein te *Klundert*, ter inzage van gegadingdens berustende zijn, Staten, houdende omschrijving van de Cijnsen, Erfpachten, Legschatten, en andere Prestatien, waaruit elke kavel van den Catalogus is zamengesteld.

Klundert den 11. November 1841.

De Agent van het Domein,

L. H. RIJSTERBORGH.

, DE GEBROEDERS VAN CLEEF, *te 's Gravenhage en te Amsterdam, geven uit en hebben aan hunne gewone Correspondenten verzonden:*

Gedenkschriften van den Majoor W. P. d'Auzon de Boisminart, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Kommandant van het Invalidenhuis te Leyden, *eerste deel*, tijdvak van de jaren 1788 tot en met 1806; met eene plaat in gr. 8°. . . . . . ƒ 3,00.

——— Hetzelfde werk, tijdvak van 1812, de Veldtogt in Rusland, met twee platen en eene kaart, *tweede uitgave*, in gr. 8°. ƒ 2,80.

Niet alleen de ongemeen lange en bijzonder merkwaardige militaire loopbaan van den Schrijver, in eene in krijgsbedrijven rijke halve eeuw, maar ook het onderhoudende en levendige van den verhaaltrant, die zijne Gedenkschriften kenmerkt, waardoor dezelve eene aangename lectuur opleveren, terwijl zij hier en daar tot toelichting strekken der geschiedenis van zoo gewigtige vijftig jaren, doen de uitgevers zich met eene algemeene deelneming vleijen.

Nieuw Hollandsch-Fransch en Fransch-Hollandsch Woordenboek, ten gebruike op de scholen en gymnasien, waar men beide talen onderwijst; *tweede* druk, herzien, verbeterd en vermeerderd. *Eén Deel van ongeveer 950 bladzijden in twee kolommen, op Velin papier en gebonden in netten cartonnen band.* . . . . ƒ 4,00.

Ten aanzien dezer Dictionnaire zal het voldoende zijn aan te merken, dat deze tweede druk naauwkeurig nagezien, veel verbeterd en met 79 Bladzijden is vermeerderd, zonder dat daarom de prijs is verhoogd. De bijzondere fraaiheid van druk en papier moge tot hare aanbeveling strekken, zoowel als de volledigheid van het werk, ondanks het beknopte van het formaat.

Dezelve debiteren met succes:

Mr. C. Asser, het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek, vergeleken met het Wetboek Napoleon, in gr. 8°. . . . . . . ƒ 6,60.

Mr. J. C. de Jonge, Redevoering, uitgesproken in het Koninklijk Instituut, over de staatkunde hier te lande na den Utrechtschen vrede; een waarschuwend voorbeeld voor onzen tijd, in gr. 8°. ƒ 0,30.

——— Geschiedenis van het Nederlandsche Zeewezen; tot het vierde deel, tweede stuk, te zamen 7 deelen, met platen, in gr. 8°. ƒ 32,60.

H. W. Schokker, Onder-Constructeur der Marine. Zakwoordenboek van Engelsche Zeetermen, in het Hollandsch overgebragt en tegen over elkander gedrukt, 1841, in 16°. . . . . . ƒ 2,60.

W. H. de Vriese, Handboek voor de kennis der geneesmiddelen, ten behoeve van beoefenaars der genees-, heel- en artsenij-bereidkunde, naar de tegenwoordige vorderingen der natuur- en geneeskundige Wetenschappen, 4 deelen, in gr. 8°. *Compleet.* ƒ 20,50.

Van dit belangrijk werk zijn ook afzonderlijke stukken verkrijgbaar.

, Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen:

Bredasche Almanak,

VOOR HET JAAR ONZES HEEREN JEZUS CHRISTUS,

1842.

Voorzien van een Naamregister van Administratieve, Financiële en Justiciële Ambtenaren, Maatschappijen en Leden der Collegiën in de Stad en het Arrondissement *Breda*. Voorts eene opgave der Kermissen, Jaar-, Paarden- en Beestenmarkten, van den Op- en Ondergang van Zon en Maan, de Eclipsen, enz. Het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het rijden der Diligences, de aankomst en het vertrek der Vrachtkarren, Boden, enz., enz.

Dubbelde 20 Cents. Enkelde 10 Cents.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.